

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Directie Inhoud**

aan De leden van de vaste Commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

datum 15 december 2025

Betreffende wetsvoorstel:

36.416

Voorstel van wet van de leden Paternotte en Bevers tot wijziging van de Embryowet in verband met de afschaffing van het tijdelijk verbod op het doen ontstaan van embryo's voor wetenschappelijk onderzoek

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 16 december 2025 aangenomen door de Tweede Kamer.
Voor: D66, VVD, GroenLinks-PvdA, CDA (met uitzondering van de leden Boelsma-Hoekstra, Boswijk, van den Brink, Hamstra, Jumelet en Koorevaar), JA21 (met uitzondering van de leden van den Berg, Boomsma, Ceulemans, Coenradie en Nanninga), PvdD, SP en Volt.

Tegen: PVV, Leden Boelsma-Hoekstra, Boswijk, van den Brink, Hamstra, Jumelet, Koorevaar (CDA), Leden van den Berg, Boomsma, Ceulemans, Coenradie en Nanninga (JA21), FVD, BBB, DENK, SGP, ChristenUnie en 50PLUS.

De stemmingen over de amendementen en moties vonden plaats op 9 december 2025.

Aangenomen amendementen

Artikel II, tweede lid

11→14 (Hertzberger) over aanvullende CCMO toetsingscriteria

Het wetsvoorstel waarmee artikel 9 van de Embryowet is voorgesteld is gemaakt in 2002 toen er buiten embryo's nog geen andere bron van pluripotente stamcellen beschikbaar was. In 2010 werd iPS uitgevonden, een methode om reeds gedifferentieerde cellen (bijvoorbeeld huidcellen) te verjongen naar een pluripotente stamcel (*induced pluripotent stem cell*). Daarmee is een onuitputtelijke alternatieve bron van stamcellen beschikbaar voor klinische toepassing. Het belang van het gebruik van het tot stand brengen van embryo's puur als farmaceutische grondstof is daarmee afgenomen.. Gezien de ethische gevoeligheid van het commodificeren van beginnend menselijk leven hiervan stellen de indieners voor dit artikel achterwege te laten.

Aangenomen. Tegen: GroenLinks-PvdA, PvdD, Volt, D66 en VVD.

Diverse artikelen

16 (Krul) over het verhogen van de maximumstraf voor overtreding van de artikelen 24, 25 en 26 van de Embryowet

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 16 december 2025

blad 2

De indiener beoogt met dit amendement de maximale straf te verhogen voor degene die al dan niet opzettelijk handelt in strijd met een verbod vervat in de artikelen 24, 25 of 26 van de Embryowet.

De Afdeling advisering van de Raad van State geeft in haar advies aan dat de bestaande bezwaren tegen het opheffen van het kweekverbod voor een belangrijk deel samen gaan met het feit dat bij sommigen de gedachte leeft dat opheffing van het verbod op het speciaal tot stand brengen van embryo's voor wetenschappelijk onderzoek de deur openzet voor nieuwe, maatschappelijk controversiële technieken zoals in-vitro gametogenese (IVG) en kiembaanmodificatie. Voor deze mensen fungeert het handhaven van het verbod op het creëren van onderzoeksembryo's als een extra slot op de deur.

De indiener wil met het verhogen van de maximale straffen voor het overtreden van de verboden op het uitvoeren van dergelijke verdergaande maatschappelijk controversiële technieken, deels tegemoetkomen aan deze zorgen.

Aangenomen. Tegen: SP, GroenLinks-PvdA, PvdD en Volt.

Artikel I, onderdeel A

17 (Krul) over een grondslag om bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen over de CCMO-rapportages

De indiener wil met dit amendement bewerkstelligen dat er per AMvB regels worden vastgelegd aan de jaarlijkse rapportages van de CCMO. De bedoeling van de indiener is dat in ieder geval jaarlijks op een transparante en open wijze door de CCMO geaggregeerd gerapporteerd moet worden over het aantal goedgekeurde en afgekeurde onderzoeksvoorstellen, inclusief een algemene rapportage waarom onderzoeken al dan niet zijn goedgekeurd. Daarnaast wenst de indiener dat de CCMO jaarlijks in de rapportage onderbouwt of, en zo ja waarom, het toestaan van onderzoek met speciaal daarvoor gekweekte embryo's nog nodig zou zijn.

Aangenomen. Tegen: PvdD.

Verworpen amendementen

Artikel I, onderdeel B

12 (Hertzberger) over een verbod op met IVG tot stand gebracht embryo's voor zwangerschap

Met dit amendement beoogt de indiener om met behulp van In Vitro Gametogenese (IVG) tot stand gebrachte embryo's voor zwangerschap te verbieden. IVG is een techniek waarbij geslachtscellen (eicellen of zaadcellen) worden gemaakt uit stamcellen in het laboratorium (in vitro=buiten het lichaam). De ontwikkeling hiervan gaan echter snel. Met deze techniek wordt het karakter en de mogelijkheden voor biologisch ouderschap zeer sterk verruimd. De techniek maakt het mogelijk om mannelijke eicellen te maken en vrouwelijke zaadcellen, waardoor er in theorie embryo's tot stand worden gebracht van twee biologische vaders, twee biologische moeders, of één enkele ouder. De leeftijd van de biologische ouder doet er niet meer toe. Het wordt theoretisch ook mogelijk om vanuit welke cel dan ook een geslachtscel te maken waardoor personen zonder instemming of zelfs zonder meeweten biologisch ouder zouden kunnen worden.

Deze technologie opent een doos van Pandora aan reproductieve mogelijkheden. De initiatiefwet speciale kweek maakt het straks mogelijk om deze IVG embryo's voor onderzoek en stamceloogst tot stand te brengen en de technologie rijp te maken voor toepassing. Echter, noch de huidige wet noch de wetsvoorstellen bevatten een verbod op de reproductieve inzet van IVG embryo's, oftewel het veroorzaken van een zwangerschap met IVG-embryo's.

datum 16 december 2025

blad 3

Gezien de grote ethische vragen, de internationale competitie in de wetenschap op het gebied van in vitro gametogenese en de geboden prudentie rondom dit soort ethische zeer gevoelige thema's stellen de indieners voor om een verbod op reproductieve toepassing van IVG-embryo's op te nemen. Aangezien nog veel onduidelijk is over IVG is het goed om dit te verbieden zodat er allereerst een maatschappelijk en politiek debat over de mogelijkheden kan worden gevoerd zodra ze technisch realiseerbaar zijn.

Verworpen. Voor: 50PLUS, DENK, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, FVD en PVV.

Artikel II, tweede lid

13 (Hertzberger) over geslachtsceldonatie ten behoeve van het in kweek brengen van embryonale cellen niet invoeren

Het wetsvoorstel waarmee artikel 9 van de Embryowet is voorgesteld is gemaakt in 2002 toen er buiten embryo's nog geen andere bron van pluripotente stamcellen beschikbaar was. In 2010 werd iPS uitgevonden, een methode om reeds gedifferentieerde cellen (bijvoorbeeld huidcellen) te verjongen naar een pluripotente stamcel (*induced pluripotent stem cell*). Daarmee is een onuitputtelijke alternatieve bron van stamcellen beschikbaar voor klinische toepassing. Het belang van het gebruik van het tot stand brengen van embryo's puur als farmaceutische grondstof is daarmee afgenomen.. Gezien de ethische gevoeligheid van het commodificeren van beginnend menselijk leven hiervan stellen de indieners voor dit artikel achterwege te laten.

Verworpen. Voor: 50PLUS, DENK, SGP, ChristenUnie, JA21, BBB, FVD en PVV.

Artikel II, eerste lid

15→22 (Bikker en Diederik van Dijk) over inwerkingtreding gelijktijdig met de Wijziging van de Embryowet naar aanleiding van de derde wetsevaluatie

Tegelijk met het voorliggende initiatiefwetsvoorstel, dat ziet op een wijziging van de Embryowet in verband met de afschaffing van het tijdelijke verbod op het doen ontstaan van embryo's voor wetenschappelijk onderzoek, heeft de regering voorgesteld de Embryowet op andere punten te wijzigen, naar aanleiding van de derde evaluatie van de Embryowet (wetsvoorstel 36677). In dat voorstel wordt de definitie van een embryo gewijzigd. Indieners vinden dat helder moet zijn wat een embryo is, om te kunnen wegen of het toestaan van kweek van embryo's voor het doen van onderzoek passend en gewenst is. Mocht de definitie van een embryo wijzigen, dan beslaat het voorliggende wetsvoorstel meer dan nu is voorzien door de initiatiefnemers. Dat schept minstens verwarring in de praktijk. Het is bovendien inhoudelijk niet zorgvuldig. Daarom stellen indieners voor om het voorliggende wetsvoorstel pas in te laten gaan als wetsvoorstel 36677 ingaat. Om problemen in de samenloop tussen de met beide wetsvoorstellen voorgestelde wijziging van artikel 24 van de Embryowet te vermijden, stellen de indieners zich daarbij, indachtig aanwijzing 5.70, eerste lid, aanhef, van de Aanwijzingen voor de regelgeving, voor dat alsdan eerst het regeringsvoorstel met de inhoudelijke wijziging van artikel 24, eerste lid, onder e, in werking treedt, en vervolgens het initiatiefwetsvoorstel waarmee artikel 24, eerste lid, onderdeel e, verletterd wordt tot onderdeel d.

Verworpen. Voor: 50PLUS, DENK, SGP, ChristenUnie, BBB en FVD.

Moties

18 (Bikker en Diederik van Dijk) over voorkomen dat Nederlandse kennis en technologie over kiembaanmodificatie worden ingezet in het buitenland

Aangenomen na hoofdelijke stemming. Tegen: D66, VVD, Lid-Zwinkels (CDA), PvdD en SP.

19 (Bikker en Diederik van Dijk) over in evaluaties van de Embryowet expliciet aandacht besteden aan de maatschappelijke opinie

Aangenomen. Tegen: PvdD en Volt.

datum 16 december 2025

blad 4

20 (Diederik van Dijk) over de maatschappelijke dialoog over (on)vruchtbaarheid bevorderen

Verworpen. Voor: SGP, ChristenUnie, BBB, FVD en PVV.

21 (Krul c.s.) over onderzoek naar alternatieven van onderzoek met speciaal daarvoor gekweekte embryo's langjarig door laten gaan

Aangenomen. Tegen: GroenLinks-PvdA en PvdD.